

**з інтеграції гендерних підходів
у систему підготовки фахівців для сектору
безпеки і оборони України**

355
1454

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з інтеграції гендерних підходів
у систему підготовки фахівців для сектору
безпеки і оборони України

КИЇВ
2021

УДК 378.6:355].091:305](477)(072)

M54

Авторський колектив: Олена Волобуєва, Алла В'яткіна, Світлана Ганаба, Ольга Гончаренко, Олег Гуцин, Галина Жуковська, Валентин Зьолка, Наталія Камінська, Ганна Каракуркчі, Лариса Компанцева, Людмила Кримець, Оксана Критенко, Катерина Левченко, Валентина Мірошніченко, Руслан Мусевич, Оксана Орел, Ірина Саєнко, Ірина Севрук, Наталія Семенюк, Юлія Соколовська, Олена Сулова, Григорій Сухорада, Марія Чеховська, Наталія Чупрінова, Лариса Шевченко.

Редакційна колегія: Катерина Левченко (голова редакційної колегії), Олексій Генчев (заступник голови редакційної колегії), Андрій Титаренко, Дмитро Швець, Катерина Павліченко, Наталія Алтинцева, Оксана Горова, Олександр Морозов, Олександр Поліщук, Олена Сулова, Олег Прохоров, Павло Кулішенко, Сергій Поздишев, Сергій Білявець, Сергій Кудінов, Станіслав Гусарев.

Наукові редактори/редакторки: Оксана Ярош, Едуард Рахімкулов.

M54 Методичні рекомендації з інтеграції ґендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / Олена Волобуєва, Алла В'яткіна, Світлана Ганаба та ін. Київ: ФОП Клименко Ю. Я., 2021. 292 с.

ISBN 978-966-2717-52-5

У Методичних рекомендаціях висвітлено фундаментальні питання теорії та практики інтегрування ґендерних підходів в освітній процес закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України; розкрито сутність, структуру, зміст, форми та методи впровадження ґендерної складової у різні види повсякденної діяльності; запропоновано уніфікований підхід до забезпечення ґендерної рівності та подано практичні рекомендації щодо його використання.

Для викладачів/викладачок, фахівців/фахівчинь, науковців/науковиць та широкого кола експертів/експерток сектору безпеки і оборони України.

УДК 378.6:355].091:305](477)(072)

Авторське право належить авторам та авторкам. Методичні рекомендації було презентовано 22 грудня 2020 року для усіх закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України. Під час використання матеріалів посилання на це видання є обов'язковим.

ISBN 978-966-2717-52-5

© Авторський колектив, 2021

ООН Жінки

ООН Жінки є структурою ООН, яка працює над питаннями ґендерної рівності та розширенням прав і можливостей жінок. Світовий лідер у проблемах, які стосуються жінок та дівчат, організацію ООН Жінки засновано з метою покращення реалізації їхніх потреб у всьому світі.

ООН Жінки підтримує держави-члени ООН у встановленні світових стандартів для досягнення ґендерної рівності та співпрацює з представниками уряду та громадянського суспільства щодо розробки законів, стратегій, програм та послуг, необхідних для реалізації цих стандартів. Організація виступає за рівноправну участь жінок у всіх аспектах життя і зосереджується на п'яти пріоритетних цілях: зростання лідерства жінок та їхня активна участь у процесах розвитку; боротьба з насиллям проти жінок; залучення жінок до всіх аспектів у процесах розбудови миру та безпеки; розширення повноважень жінок в економічній сфері; надання пріоритетності питанням ґендерної рівності в державному плануванні та бюджетуванні. Окрім того, ООН Жінки координує та підтримує систему роботи ООН у питаннях покращення ситуації щодо ґендерної рівності.

Погляди, викладені в публікації, належать авторам та необов'язково відображають позицію структури ООН Жінки, Організації Об'єднаних Націй та будь-якої з її асоційованих організацій або офіційну позицію Уряду Швеції.

Ця публікація підготовлена в рамках Проєкту ООН Жінки «Ґендерна рівність у центрі реформ, миру та безпеки», що здійснюється за фінансової підтримки Уряду Швеції.

Ця публікація виготовлена із сертифікованих матеріалів вторинної переробки. ООН Жінки в Україні підтримує стале довкілля та сприяє досягненню Цілей сталого розвитку. Ми реалізуємо Кодекс екологічної поведінки та «зелені» закупівлі, обираючи товари та послуги, які мінімізують вплив на навколишнє середовище.

Шановні колеги і колежанки!

Розвиток держави є спільною справою та відповідальністю чоловіків і жінок. Адже наразі немає успішних країн, де б заперечувалася рівність. І, навпаки, країни з високим рівнем життя – це переважно країни, де рівність прав та можливостей жінок і чоловіків є засадничою складовою сприйняття світу.

НАТО та Європейський союз, частиною яких прагне стати Україна, – це насамперед світогляд і демократичні цінності, базовані на верховенстві права та правах людини. Саме ці цінності мають бути покладені в основу системи освіти, особливо в такій ключовій сьогодні для українського суспільства сфері, як безпека і оборона.

Тому представленість жінок у військовому, безпековому та правоохоронному секторах, які традиційно вважалися виключно «чоловічою справою», є важливою запорукою сталого розвитку України та збалансованості в прийнятті державних рішень.

В умовах російської збройної агресії проти України Уряд та суспільство зробили вагомі кроки щодо ефективного впровадження Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та її суміжних резолюцій.

За результатами виконаної міжвідомчої роботи ми можемо впевнено говорити про системні успіхи в реалізації Національного плану дій з реалізації Резолюції 1325:

- жінки проходять військову службу в Збройних Силах України нарівні з чоловіками, зокрема на офіцерських посадах;
- істотно збільшилася кількість посад, на які нині дозволяється призначати військовослужбовиць;
- забезпечено рівний доступ до військових звань;
- відкрито доступ дівчат до отримання військової освіти всіх рівнів, зокрема у військових та військово-морських ліцеях;
- поступово розвивається і зміцнюється інститут ґендерних радників та ґендерних контактних осіб у Збройних Силах України та структурах Міністерства внутрішніх справ України.

Але ґендерний підхід – це не лише про те, щоб порахувати відсотки чоловіків та жінок на тих чи інших посадах.

Це про те, щоб рівність прав та можливостей жінок і чоловіків стала світоглядним фундаментом суспільного життя.

Щоб ґендерні принципи були інтегровані в повсякденну діяльність органів державної влади, зокрема складових сектору безпеки і оборони.

Що дає ґендерний підхід у секторі безпеки і оборони України?

Це дуже просто:

- підвищення довіри до Збройних Сил України, Національної поліції України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної служби з надзвичайних ситуацій та інших силових структур;
- розширення можливостей щодо протидії негативному інформаційному впливу противника, іншим гібридним загрозам;
- подолання ґендерних стереотипів, від яких страждають і жінки, і чоловіки;
- покращення соціальної та економічної інфраструктури для забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків;
- створення умов для більшої збалансованості між сімейним та професійним життям.

Національний план дій, серед іншого, передбачає професійну підготовку кадрів з урахуванням принципу ґендерної рівності. Тож надзвичайно важливою є діяльність українських науковців та освітян з уніфікації підходів до викладання ґендерної тематики в закладах вищої освіти.

Відповідно до Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО ґендерна тематика також має бути включена до системи підготовки та підвищення кваліфікації особового складу сектору безпеки і оборони України.

Саме тому Методичні рекомендації з інтеграції ґендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України стали унікальною і надзвичайно актуальною науковою і системоутворюючою роботою.

З приємністю відзначу, що цю роботу було проведено спільними зусиллями команд експертів та викладачів навчальних закладів сектору безпеки і оборони України, ООН Жінки, Урядової уповноваженої з питань ґендерної політики, співробітників Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції та Офісу Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. Я також хотіла б висловити свою вдячність Уряду Королівства Швеції за підтримку цієї ініціативи.

Успіхів нам та натхнення!

Ольга СТЕФАНІШИНА,

**Віцепрем'єр-міністерка з питань
європейської та євроатлантичної
інтеграції України**

Ми працюємо заради процвітання та розвитку нашої держави та суспільства, забезпечення жінкам та чоловікам умов користуватися рівними правами та можливостями. І, шукаючи ресурси для цього, маємо пам'ятати про те, що важливим джерелом економічного та соціального розвитку, забезпечення безпеки та зменшення рівня конфліктності є ґендерна рівність.

Ця теза певною мірою стосується сектору безпеки і оборони, його фахівців, які стоять на захисті України від збройної агресії Російської Федерації, а також інших загроз та викликів.

Водночас ефективність забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх складових сектору безпеки і оборони великою мірою зумовлюється тим, наскільки питання ґендерної рівності

інтегровані в їхню інституціональну політику, внутрішню організаційну культуру, роботу з персоналом та підготовку фахівців.

Тож створення умов для дотримання ґендерної рівності можна назвати ключем до успішного реформування сектору безпеки і оборони України, посилення взаємодії з НАТО, прийняття його стандартів та цінностей, серед яких демократія, права людини та ґендерна рівність.

Закріплення у Конституції України євроінтеграційного та євроатлантичного векторів розвитку держави, здійснення кроків для асоціації України та Європейського Союзу відобразило прагнення українського народу до свободи, європейських цінностей демократії, прав людини та верховенства права і стало каталізатором для розвитку ґендерної політики.

Підтвердженням тези про важливість для Уряду цих питань є прийняття та реалізація Національного плану дій України з виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року.

На виконання цього плану було розроблено та прийнято відомчі плани, внесено зміни до дискримінаційних нормативно-правових актів, зокрема, скасовано заборони на більш ніж 450 професій для жінок, а також забезпечено рівні права при проходженні військової служби, розпочався реальний та швидкий процес ґендерної інтеграції.

Було розроблено проєкт Стратегії ґендерної рівності для сектору безпеки і оборони, Стратегію запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаного із конфліктом.

У жовтні 2020 року прийнято другий Національний план дій «Жінки, мир, безпека», розроблений у тісній співпраці із міжнародними та громадськими організаціями.

З 2018 року Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО містить окремий розділ «Гендерна рівність». Річною програмою на 2020 рік передбачено, зокрема, забезпечення сектору безпеки і оборони України кваліфікованим персоналом з питань управління та прийняття рішень з гендерних питань та включення гендерної тематики до системи підготовки та підвищення кваліфікації особового складу сектору безпеки і оборони України.

Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України підготовлено колективом авторів з урахуванням необхідності комплексного висвітлення різнобічних питань права, педагогіки, психології, адміністративної діяльності, управління, історії, соціології, політології, філософії, а також спеціальних дисциплін.

Отримання рекомендацій вчених рад закладів вищої освіти для використання посібника в освітньому процесі є високою оцінкою його потенціалу для виконання завдань щодо інтеграції гендерного компонента в діяльність та освітній процес сектору безпеки і оборони.

Бажаю науково-педагогічним працівникам його успішного, вдумливого та критичного використання для підготовки сучасних фахівців, які мислять категоріями прав людини, свободи, демократії, рівних прав та можливостей жінок і чоловіків!

Катерина ЛЕВЧЕНКО,

**Урядова уповноважена з питань гендерної політики
докторка юридичних наук, кандидатка філософських наук,
професорка, голова редакційної колегії**

ЗМІСТ

ВСТУП	12
СКОРОЧЕННЯ	16
ПЕРЕДМОВА	18
РОЗДІЛ 1. Гендерна рівність у секторі безпеки і оборони України: стан, проблеми, перспективи	21
1.1. Важливість гендерної рівності для сектору безпеки і оборони України	22
1.2. Зарубіжний досвід гендерного інтегрування у діяльність сектору безпеки і оборони	29
1.3. Показники оцінки стану реалізації гендерної політики в секторі безпеки і оборони України	39
1.4. Необхідність упровадження засад гендерної рівності в освітній процес закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України	44
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 1	48
РОЗДІЛ 2. Теоретичні та правові засади забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони України	53
2.1. Поняття «гендер», «гендерна рівність» у суспільно-політичному та науковому дискурсах	54
2.2. Міжнародно-правове забезпечення гендерної рівності	61
2.3. Законодавство України з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	74
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 2	88
РОЗДІЛ 3. Практичні питання забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони України	99
3.1. Методи та інструменти забезпечення гендерної рівності: можливість їх застосування у діяльності сектору безпеки і оборони України	100
3.2. Гендерно чутливі комунікації інститутів сектору безпеки і оборони	109
3.3. Передумови, наслідки та протидія дискримінації за ознакою статі	115
3.4. Сексуальні домагання як різновид сексуального насильства	121
3.5. Урахування гендерних підходів у діяльність з питань запобігання шкоди цивільному населенню в умовах бойових дій	125
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 3	128

РОЗДІЛ 4. Гендерне інтегрування в управлінських практиках сектору безпеки і оборони України	131
4.1. Системний підхід до реалізації політики гендерної рівності в практиках управління сектору безпеки і оборони України.....	132
4.2. Роль керівника (командира) у забезпеченні рівних прав та можливостей жінок та чоловіків	134
4.3. Роль та завдання радників і радниць з гендерних питань в секторі безпеки і оборони України.....	139
4.4. Розвиток гендерної компетентності керівників сектору безпеки і оборони України	143
4.5. Гендерні підходи в управлінні підрозділом як соціальною групою.....	145
4.6. Оперативний і тактичний рівні гендерних комунікацій інститутів сектору безпеки і оборони.....	159
4.7. Організаційна культура як основа гендерно чутливого середовища.....	167
4.8. Гендерна складова етики в секторі безпеки і оборони України. Етичні кодекси ..	170
4.9. Дотримання прав людини в контексті управлінської діяльності.....	177
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 4.....	185
РОЗДІЛ 5. Гендер в освітніх практиках сектору безпеки і оборони України... ..	189
5.1. Гендерна компетентність як складова професійної компетентності учасників освітнього процесу сектору безпеки і оборони України.....	190
5.2. Дидактика гендерної проблематики.....	193
5.3. Практика інтеграції гендерного компонента в дидактиці	205
5.4. Гендерна експертиза навчально-методичних матеріалів.....	213
5.5. Типові помилки викладання гендерної проблематики.....	216
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 5.....	224
ГЛОСАРІЙ.....	227
ДОДАТКИ	
Додаток А.....	234
Додаток Б.....	240
Додаток В.....	248
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДО ДОДАТКІВ.....	279
СПИСОК АВТОРІВ І АВТОРОК	281
СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ	283
СКЛАД МІЖВІДОМЧОЇ РОБОЧОЇ ГРУПИ	285
Заклади вищої освіти сектору безпеки і оборони України, вченими радами яких прийнято рішення щодо застосування в освітньому процесі Методичних рекомендацій з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України.....	287

ВСТУП

Конституція України і законодавча база гарантують рівність чоловіків і жінок у нашій державі у всіх секторах. Україна приєдналася до основних міжнародних зобов'язань у царині ґендерної рівності і прав жінок та вже має чимало надбань у сфері формування та реалізації державної ґендерної політики. Це й прийняття Закону «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», і створення інституційного механізму для реалізації його основних завдань, і практичне втілення його положень у життєдіяльність, зокрема сектору безпеки і оборони.

Водночас для закріплення позитивних звершень у державній політиці з дотримання рівних прав та можливостей чоловіків і жінок важливим є інтегрування ґендерного компонента в освітній процес. Включення ґендерних підходів має важливе стратегічне значення для підвищення спроможності виконувати взяті Україною зобов'язання щодо забезпечення ґендерної рівності, зокрема в секторі безпеки і оборони. Це також важлива передумова для усунення бар'єрів на шляху до досягнення ґендерної рівності, що спричинені поширеними ґендерними стереотипами про жіночі та чоловічі ролі. Такі стереотипи не тільки формують уявлення, але й впливають на життя й майбутнє юнаків та дівчат, бо мають вирішальне значення для реалізації їхніх конституційних прав.

Збільшення кількості жінок у Збройних Силах України та правоохоронних органах, їхня активна участь у захисті України від збройної агресії, розв'язаної та підтриманої Російською Федерацією, потреба у врахуванні прав та інтересів усіх фахівців, а також цивільного населення, стали активним поштовхом для формування ґендерної компетентності працівників сектору безпеки і оборони та впровадження сучасної політики забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх його складових. На необхідності уніфікації підходів до викладання ґендерної тематики в навчальних закладах наголошувалося національними та міжнародними експертами, викладачами та практиками під час численних заходів, присвячених реформуванню сектору безпеки і оборони, протидії гібридним загрозам, вивченню та застосуванню найкращого міжнародного досвіду, зокрема й шляхом виконання Резолюцій Ради Безпеки ООН «Жінки, мир, безпека»¹.

Водночас ситуація із включенням ґендерної тематики в навчальний процес у різних закладах вищої освіти сектору безпеки і оборони виглядала як пазл з багатьма прогалинами: в окремих навчальних закладах проводилися заняття та заходи з ґендерної тематики викладачами, знання і висновки яких базувалися на власних дослідженнях у цій царині, із значними розбіжностями в трактуванні

¹ Резолюції Ради Безпеки ООН 1325, 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122, 2242, 2467, 2493, прийняті у 2000-2019 роках, формують порядок денний «Жінки, мир, безпека». URL: https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/global-norms-and-standards#_WPS_resolutions (дата звернення: 23.07.2020).

щодо змісту, напрямів, цілей та інструментів упровадження гендерної політики, поверхневим розумінням поняття «гендерна рівність». Тож час вимагав нового змісту та нових підходів до процесу підготовки кадрів.

Першим вдалим кроком до вирішення проблеми уніфікації розуміння гендерної тематики було проведення у 2017 році за ініціативи Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України та в співпраці зі структурою ООН Жінки й Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України «Оцінки гендерного впливу на сектор безпеки і оборони України». Оцінювання виявило низку системних проблем, у вирішенні яких питанню інтеграції аспектів забезпечення гендерної рівності в процес освіти та підготовки особового складу інститутів сектору безпеки і оборони було приділено основну увагу. Зокрема, дослідження показало, що в суспільстві загалом та в секторі безпеки і оборони зокрема існують гендерні стереотипи, що стосуються чоловіків і жінок, а також мало усвідомлення, яким чином вони негативно впливають на участь жінок та їх лідерство в секторі безпеки і оборони нарівні з чоловіками. Однією з рекомендацій «Оцінки гендерного впливу на сектор безпеки і оборони України» було систематичне інтегрування принципів гендерної рівності до всіх навчальних програм для персоналу, а також включення гендерних підходів до освітніх програм у навчальних закладах та центрах сектору безпеки і оборони.

Наступним кроком став старт унікального пілотного проєкту з уніфікації підходів до викладання гендерної тематики, до якого долучилася майже третина всіх закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України. Серед них: Національна

академія Національної гвардії України, Національна академія Служби безпеки України, Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова, Національна академія внутрішніх справ, Національна академія Державної прикордонної служби України, Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Харківський національний університет внутрішніх справ, Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Військова академія (м. Одеса). Сьогодні ми вже можемо говорити про те, що отримані результати реалізації проєкту є успішними.

Під час першого етапу в кожному визначеному навчальному закладі було здійснено загальний огляд інституалізації гендерної тематики та загальної спроможності й компетентності з гендерних питань. Протягом трьох місяців відбувся збір початкової інформації, для чого було організовано експертні зустрічі із залученням консультантки ООН Жінки, Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції та відомчих робочих груп навчальних закладів. Незважаючи на труднощі, пов'язані із новизною процесу, недостатністю розуміння змісту гендерної політики, необхідну інформацію було зібрано та в подальшому використано для підготовки Методичних рекомендацій з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України.

Ця робота дала значний поштовх розвитку ініціатив на рівні закладів вищої освіти: почали впроваджуватися навчання з гендерної тематики, здійснюватися наукові дослідження, розроблятися плани.

Другий етап проєкту – проведення аналізу наявних навчальних програм на врахування ґендерного компонента – став складнішим за перший у зв'язку із відсутністю досвіду подібної роботи у фахівців закладів вищої освіти. Однак він також був успішно подоланий. І саме під час проведених дискусій народилася пропозиція щодо підготовки методичних рекомендацій для включення ґендерної тематики в навчальні програми підготовки фахівців у закладах вищої освіти сектору безпеки і оборони та для користування персоналом центральних апаратів. Для цього було створено авторський колектив з викладачів усіх закладів вищої освіти – учасників пілотного проєкту, і розпочалася тривала та непроста робота. Для авторської групи було проведено серію навчальних семінарів та тренінгів з метою опанування сучасних підходів інтегрування ґендерного компонента в освітній процес та їх практичного застосування у ході підготовки методичних рекомендацій, організовано навчально-ознайомчу поїздку до Скандинавського центру з питань ґендера у військових операціях (Швеція, жовтень 2019 р.).

У результаті було підготовлено Методичні рекомендації з інтеграції ґендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України, які рекомендовані вченими радами закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України для використання в освітньому процесі.

Цей проєкт було реалізовано за ініціативи та під керівництвом Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України та за

експертно-технічної підтримки структури ООН Жінки, фінансової підтримки Уряду Королівства Швеції від початку ініціативи в 2017 році до завершення написання методичних рекомендацій улітку 2020 року.

Згідно зі своїм потрійним мандатом (нормативним, координаційним та операційним) структура ООН Жінки в Україні надає підтримку Уряду України в дотриманні та реалізації глобальних стандартів для досягнення ґендерної рівності, а також працює разом із державними органами та громадянським суспільством над розробкою законів, стратегій, програм та послуг для дотримання цих стандартів. Одним із пріоритетних напрямів роботи ООН Жінки в Україні є залучення жінок на всіх етапах розбудови миру та безпеки, адже надважливо створити умови для жінок, щоб вони нарівних долучалися до державних та місцевих політик, програм і планів, що стосуються безпеки, миру та відновлення.

Зазначена робота керується Резолюціями Ради Безпеки ООН 1325, 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122, 2242, 2467, 2493², які формують порядок роботи у сфері забезпечення прав жінок, досягнення миру та безпеки. Порядок денний «Жінки, мир, безпека» підкреслює необхідність залучення жінок до безпеки і оборони, а також наголошує на важливій ролі жінок у запобіганні та вирішенні конфліктів, у мирних переговорах та постконфліктному відновленні. Україна була першою країною, яка прийняла свій Національний план дій на виконання порядку денного «Жінки, мир, безпека» в умовах збройного конфлікту, що триває. Саме тому важливим компонентом щодо виконання взятих зобов'язань є

2 URL: https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/global-norms-and-standards#_WPS_resolutions (дата звернення: 23.07.2020).

формування знань про ґендерну рівність та ґендерне інтегрування у сфері безпеки і оборони, а також усунення існуючих стереотипів про роль жінок та чоловіків, зокрема і в секторі безпеки і оборони.

Важливу координаційну та фахову роль у понад дворічній роботі, присвяченій інтеграції ґендерних підходів у систему підготовки фахівців сектору безпеки і оборони, відігравали: представники та представниці Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України та Служби Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, Урядова уповноважена з питань ґендерної політики України та Міжвідомча робоча група з питань імплементації Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» у секторі безпеки і оборони України. Варто відзначити роль групи організаційної підтримки проєкту, а саме: пана Владислава Яснюка – радника Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, пані Дарії Малахової – державної експертки експертної групи оборонно-безпекової взаємодії з НАТО Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, пана Дениса Чорного – державного експерта експертної групи взаємодії з НАТО Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Редакційна колегія висловлює подяку всім учасникам та учасницям процесу підготовки Методичних рекомендацій з інтеграції ґендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України і переконана, що вони допоможуть у якісній підготовці сучасних кадрів сектору безпеки і оборони, колегія також вдячна за надання коментарів та пропозицій до проєкту рекомендацій, які здебільшого було враховано. Деякі коментарі і пропозиції можуть бути враховані в наступних версіях та інших подібних матеріалах. Редакційна колегія висловлює окрему подяку Національній академії внутрішніх справ за проведення безкоштовної добровільної перевірки тексту методичних рекомендацій на академічну доброчесність.